

ELS MALNOMS DE BENIGÀNIM

Anna Maria PELLICER HERRERO

Ens hem proposat de fer una investigació sobre l'antroponímia a Benigànim, en concret, un recull d'una nombrosa sèrie de malnoms que, en resum, vénen a demostrar quines han estat les motivacions o els orígens de les denominacions populars dels avantpassats i dels actuals habitants d'aquest poble.

Abans de fer un resum formal del corpus de treball, caldria situar geogràficament i demogràfica la vila de Benigànim per tal de tenir en compte la relació establerta entre l'existència i producció de malnoms i la quantitat d'habitants i cases que actualment trobem a aquest poble:

Benigànim és un municipi que pertany a la comarca de la Vall d'Albaida, amb un cens aproximatiu de 5.325 habitants i de 1.680 cases; el seu terme limita al nord amb Genovés i Barxeta, a l'est amb Quatretonda, a l'oest amb Bellús i Guadassèquies i al sud amb Sempere i Quatretonda.

La classificació de malnoms que hem fet ens en dona un total de 585, tots ells pertanyents al nostre segle, malgrat que ens atrevim a considerar, donades les característiques formals i lèxiques d'alguns d'ells i sobretot el seu clar envelliment, que molt probablement un petit nombre d'aquests ja es donaven a les darreres dècades del segle XIX. La manca de documentació escrita de l'administració civil i eclesiàstica ens ha impedit, però, de comprovar-ho.

De tota manera, podem agosarar-nos a dir que els malnoms referits a famílies senceres, és a dir, els noms de casa, o els que fan menció a l'existència d'un mas, hostel, etc., provenen de generacions molt antigues, puix hem pogut, això sí, comprovar l'antigor d'aquestes cases.

És així també, que observem el manteniment constant i habitual de l'ús de malnoms sobretot en les generacions més velles, és a dir, en persones majors, d'edat superior als 60 anys, que segueixen, pràcticament tots, distingint els seus veïns i coneguts únicament per aquest sistema nominatiu, deixant a banda, és clar, els casos on el malnom es correspon al cognom individual o familiar, casos fàcilment explicables ja que aquest cognom sol ser forà o distintiu d'una única família en tot el poble.

Amb tot, les generacions més joves segueixen «coneixent», i també fins a cert punt «usant» els malnoms de Benigànim.

Com és de suposar, els malnoms «presentables» són usats a tot arreu, i els «impresentables», solament en cercles reduïts o en certs moments quan, per exemple, no està present la persona designada pel malnom.

En definitiva, el malnom sempre ha estat una via més per alleugerir i fer efectives i familiars les relacions entre tots aquells que habitem un poble.

La funció primària dels malnoms era la d'evitar ambigüitats i diferenciar les persones en una societat petita i tradicional on els prenom i cognoms abraçaven la major part de la població.

Resta evident, però, que aquesta tasca funcional ha anat esmortint-se al llarg del temps i que actualment no pot explicar l'existència de la majoria de renoms, els quals proliferen també en llocs i temps on la diferenciació entre individus queda ja efectivament realitzada pels prenom i cognoms. En els casos de treballadors en una fàbrica o taller, de professors i alumnes en un col·legi, etc., el recurs al malnom apareix freqüentment per motivacions purament humanes, individuals i/o socials, la majoria dels casos amb una declarada intenció ofensiva o irònica.

Per la nostra part, creem que han estat les peculiars característiques socials i laborals del poble, així com la seua reduïda extensió geogràfica i les característiques més aïna tradicionals i conservadores de les seues expressions culturals que sempre han distingit la vila de Benigànim, les que han permès la continuïtat regular de la utilització d'aquest sistema nominatiu. D'aquí la gran profusió de malnoms (quasi 600, com hem dit abans) en una extensió de terreny relativament petita.

Passarem ara a veure alguns dels aspectes formals que caracteritzen el malnom recollits en aquest treball.

Com ja hem assenyalat, a Benigànim es donen tant els malnoms individuals com els familiars i els noms de casa, encara que amb un nombre considerablement més reduït.

Per exemple tenim com a familiars i noms de casa:

Ca la Guarnera, ca Mataix, cal Marquès, casa Marc, etc. Així mateix, i no deixa de ser un fet curiós, podem trobar malnoms assignats a barris, edificis, etc.

Per exemple: *barri la Bretxa, barri els Bitxitos, barri la Cagarrita, la finca «el Quilo», el Xocolate, la Pradera, el Coloso*, etc.

Assenyalem que la productivitat respecte a aquest tipus de malnoms continua vigent i considerablement fèrtil en l'actualitat.

Com sol passar a tot arreu, les famílies o persones de més alta consideració social són, en general, anomenades pel seu cognom o pel seu prenom precedit de «don».

Tenim: *Don José, Ribelles, Boluda, el senyor Paco*, etc. Tanmateix, alguns d'ells solen tenir malnom, encara que sols és conegut o usat en cercles restringits.

Un exemple: *Don José el Pilarico, Ribelles el Diputat*.

Pel que fa a la grafia dels malnoms, hem intentat d'adaptar-la a la pronúncia concreta de cada cas per part dels beniganins, així com també hem respectat els castellanismes o formes castellanes pures, restant així fidels al parlar real de la gent.

Ara bé, observem que el fet de mancar d'estatut legal, afegit a una existència fonamentalment oral, gairebé mai escrita, explica la gran inestabilitat formal dels renoms i l'envelliment progressiu de molts d'ells, i, en conseqüència, la dificultat per aclarir el seu significat.

Aquesta inestabilitat típica dels renoms es manifesta en una sèrie de mutacions morfològiques que contradiuen de vegades les normes de la gramàtica general de la llengua.

Els fenòmens més corrents que hem trobat són:

- la *feminització* total o parcial dels renoms masculins amb l'introduïdor, si en té, concordant. Per exemple: *la Manyana, la Corista, la Calaua, la Botona, l'Anselma, la Tita*, etc.
- la *masculinització* total o parcial dels femenins, afectant, tant aquesta com l'anterior, malnoms de procedència vària, és a dir, malnoms referits a característiques físiques o morals (per exemple: de «la Surda» = *el Surdo*; de «la Muda» = *el Mut*; etc.), a professions (com *el Sabater, el Xoricero, el Ballaor*, etc.), a malnoms procedents de prenom (com *el Ximo, l'Olàrio, el Rito*, etc.).
- un altre fenomen és la *pluralització* de malnoms individuals quan s'intenta designar una col·lectivitat limitada, un grup de gent unida generalment per parentesc més o menys prò-

xim, per exemple quan es tracta de dos o més germans portadors d'un mateix malnom: *els Xaines, les Pablanetes, les Moràvies, etc.*

- També trobem variacions degudes a la *composició* i els seus esquemes (com: *Pernil del Bo, Milhombres, Vint-arroves, Sal-i-sucrer, el Sàbionap, Morros-de-xulla, Cap-al-ràs, Sin Família, Rosparat, Casagran, etc.*), i a la *derivació* (com: *Creueta, Calauet, Comsumero, Xorret, Canterera, Sifonero, Rosetes, etc.*).

Altres variacions que ens podem trobar són les donades en els introductors o actualitzadors (*el, la, les, ca, cal, etc.*), i també la influència forastera en la creació dels malnoms, com puga ser: *Millonàrio, Cartera Llana, Legionàrio, Billetes verdes, etc.*

En moltes ocasions, degut a aquest canvi o variació, el nucli ha perdut la seua qualitat de motivació i, progressivament, ha esdevingut signe purament designatiu i convencional.

Casos com el de «Pep el Maquet» i «Pura la Picaeta», en serien un exemple.

En altres, aquestes transformacions, indueixen a errors d'interpretació del malnom:

Per exemple: *Carmen la Pera* (ve del prenom Pere, no de la fruita), *Inés la Violanta* (ve de Violanta, nom propi), *Inés la Clareta* (ve del nom Clara i no de la qualitat de la transparència).

I així altres com: *la Manola, la Perfecta, la Margarita, etc.*

Altres variacions no tan importants i que afecten quasi exclusivament malnoms procedents de prenom i cognoms són:

- assimilacions i dissimilacions consonàntiques. Per ex.: *la Flara* (per *Frara*); *Farrí* (per *Fadrí*).
- l'afèresi: *Quitet* (per *Francisquet*); *Pifànio* (per *Epifànio*).
- l'apòcope: *Pureta* (per *Purificació*).
- derivació diminutiva: *Pollastret, Trobet, Armetes, Porronet.*

La pressió de l'idioma castellà al País Valencià ha estat donada en gran manera per la influència de la televisió i el cinema doblat (malnoms de toreros, actors, esportistes,...) d'on tenim a Benigànim malnoms com: *Ligero, Copi, Jackson, Cocoliso, Cimarron, Marxena, Pona, etc.*, però també ben abans de les imposicions dels mitjans de difusió massiva, ja es produïa al nostre país una forta tendència vers la castellanització de certs prenom, els menys arrelats antigament: *el Cinto, Càndido, Casimiro, Nacimiento, Ciprian, etc.* que són els que més tard es convertiran en malnoms procedents de prenom.

Cal apuntar, amb tot, l'existència de creacions amb aparença de castellanismes i que corresponen de fet a masculinitzacions com puga ser per exemple «el Rito» (que ve de *Rita*).

Tanmateix, en molts casos, els castellanismes són volguts, car inclouen una connotació més despectiva o irònica al malnom ja de si portador d'agressivitat; per exemple: *Cartera Llana, Millonàrio, Legionàrio, Sin Família, etc.*

De tota manera, cal aclarir, respecte a l'influx del castellà, que, en definitiva, no ha estat ni és massa important en aquesta zona, i que avui en dia, sols es dona en la creació d'alguns malnoms per part de la gent més jove del poble; per exemple tenim: *Cuervo, Esqueleto, Duque, Buitre, Doctor Infierno, etc.*

Malnoms

L'Acòlit; Adelantos (perquè era molt exagerat i sempre parlava «adelantat» del futur); *Albal* (perquè és d'allí); *l'Alimeno; Alminyà* (de cognom Almiñana); *la d'Àlvaro* (nom de son pare); *dels Ambercocs; el «Amito»* (el seu loro el cridava així); *d'Àngel; l'Anselma* (nom de l'avi); *d'Armetes; d'Arreburra* (sempre li ho deia a la seua somera); *l'Ascleta; l'Auroreta* (nom de sa mare).

Bacora; Bacorero; Bacoreta; Baix lo Sant (hi ha una imatge a la façana de sa casa); *Baixet; Balonero; Ballaora; Barça; de Baril'lo; Barreta* (perquè tenia molt entrada la barra inferior de

les dents); *la Barruga*; *la Batallera* (pel cognom de l'home); *el Bellussero* (perquè és de Bellús); *Bémbol* (abreviatura dels cognoms); *Benicol, a*; *de Benjamín* (nom del pare); *de Bernat*; *de Bertomeu* (nom del pare); *la Bessona*; *els Bessons* (dos germans bessons que parlen malament); *Billetes Verdes* (perquè sempre deia que en tenia molts); *la de Blai*; *la Blaià* (pel nom de son pare); *la Blanca*; *el Blanco* (de petit era molt ros de pèl); *el Blanco Perfecto* (perquè és ros i pel nom de son pare); *Bleda*; *Boira*; *Bomba, o*; *Bombero*; *la Bòmer* (té els pits molt inflats, com els xiclets); *Bonastre* (pel cognom); *la Boneta*; *Borrasca*; *la Boscana*; *la Botifarrera* (feien i venien botifarres pel carrer); *la Botona* (per son pare, el tio «botó»); *la Bova*; *la Bretxa*; *el Brigà* (era de la Guàrdia civil); *Budolles*; *la Bufalina* (perquè ve de Bufali); *Burreta*; *el Burrocardo*; *la Butanera* (venia butà en sa casa); *la Boleta*; *la Bensellà*.

Cabellos; *la de Cabot*; *Cabra*; *Cabrera*; *Cabrerote*; *Cacauera*; *Caçalló de Moro*; *la Cagarrita* (és un barri on viuen alguns pastors); *la Caiota*; *la Cairera* (perquè feia boves de cadira); *Calarda, o*; *de Calatayud* (és cognom); *Calaua*, *Calauet*; *Calero, a* (és cognom); *Calores*; *Camalo*; *Camarrassa* (de cognom, Camarasa); *Carnesllargues*; *Campana*; *Campaneta*; *Canala*; *de Cándido* (nom de l'avi); *Canela*; *Canterera* (en sa casa feien cànters); *la dels Cànters* (en venia); *la Canyera* (son pare feia canyissos); *Cap-al-ràs* (perquè sempre duia el cap tapat amb una manta); *Capote*; *Carabassa* (s'ho deien dos germans de xicotets quan es barallaven); *Caragolero, a*; *la dels Caramelos* (els avis tenien una fàbrica de caramels i xocolata); *Carassa* (de xicotet sempre feia carasses lletges a les xiques); *el Carboner* (venia carbó); *de Carlos* (nom de l'avi); *la Carrasca, o*; *la Carrerona*; *Cartera Llana* (sempre ensenyava a tothom els bitllets que duia en la cartera); *el Cartero*; *Casablanca*; *de Casagran*; *la Casilda* (nom de l'àvia); *de la Casilla* (vivien en una caseta de la Renfe); *Casimiro* (nom de l'avi); *Casporra*; *la Catalina* (és cognom); *Catxupí*; *el Caullano*; *la Cavallera* (son pare tenia molts cavalls); *Casi-casi* (repeteix constantment aquest mot); *Cecília*; *la Cega*; *el Celós*; *el Cellut*; *la Cigrona*; *la Cimarrona* (de jove sempre cantava una cançó dita «Cimarron»); *la del Ciment*; *la del Cine*; *la de Cinta* (nom de sa mare); *la de Ciprian* (nom de son pare); *la de Ciril·lo* (nom de l'home); *la Civilera* (ve de família de guàrdies civils); *la Clara* (nom de sa mare: Claret); *Cocoico* (té una cama més curta que l'altra i a més de jove cantava una cançó dita així); *Cocoliso* (és tan lleig com el fill de Popeye); *la Coixa*; *el Coixet*; *el Coixo* (li falta una cama); *de Colera*; *la Colombaira* (avis colombaires); *el Colombari* (ho és); *Colorao* (sempre té les galtes de la cara molt roges); *Colls estacats* (tenen el coll molt curt); *Coll tort*; *la Comadrona*; *la Concòrdia* (nom de sa mare); *el Conde* (li semblava a un actor que feia de comte en unan pel·lícula); *la Constantina* (pel nom de son pare); *el Consumero* (acompanyava els qui venien a comprar llavors, etc.); *Copi, a* (és el nom d'un ciclista italià que li semblava); *Corba, o* (en sa casa posaven raïms en corbos); *el Coriste, a*; *Corneta*; *el Coronal* (viven a cal Coronàl); *del Corralot* (tenien un corral de ramat molt gran); *de la Costera* (viuen en una costera prop del poble); *el Cotorro, a*; *Cotxero, a* (l'avi treia els cotxes a l'estació); *de la Creueta* (vivia al costat d'una a l'entrada del poble); *el Cruel*; *la Cubana* (son pare vingué de Cuba); *Cuervo* (era el seu salut per a la gent jove); *Cuquello, a*; *Cutxa* (per un parent estranger que parlava malament el castellà i deia açò en compte de «escucha»); *Carnisser, a* (son pare ho era).

De Danielet (nom de l'avi); *Denteta*; *la Dentilla*; *Dodó* (com un personatge televisiu d'orelles grans i plantades); *Dora* (nom de sa mare); *el Dulero*; *Dúmbler*; *el Duque*.

L'Endola; *d'Esca*; *L'Escolà, ana* (son pare era escolà de la parròquia); *l'Escopeter, a*; *l'Espartera, o*; *l'Espigó, ona*; *l'Esportinero, a* (dels esportins de l'almàssera); *Esqueleto* (perquè està molt flac); *l'Esquilaor* (esquila ramat); *la de l'Estanc*; *l'Estarella*; *l'Estudiant, a*; *l'Eugènia* (pel nom de son pare); *d'Evaristo, a* (nom del pare).

Fabiana (nom de sa mare); *de la Farmàcia*; *Farol, a*; *Farrí* (ho deia en compte de «fadrí»); *de Faustino* (nom de son pare); *de Fernando* (nom de son pare); *el Ferrer, a*; *de Ferri*; *la dels Fessos*; *el Figura*; *Filaner, a*; *la Flara*; *la Floqueta*; *Floquets*; *Flor de Mayo*; *de la Fonda* (en tenen una); *Formiga Roja*; *del Forn* (els pares en tenien un); *el Francés* (ha viscut a França molts anys); *Furó, -ona*; *Fussaes*; *el Fuster, a* (son pare ho era).

La Gabriel-la; *la Gaceta* (perquè ho xerra tot com el diari); *la Galiana*; *la Gallega*; *el Garbellaor* (son pare garbellava llavors); *de Garrigues*; *la Garrofa*; *el Garrut, la Gateta* (son avi, síndic d'un convent, duia dins la brusa la cria d'una gata seua per als frares del convent); *el Gato* (de la mateixa família); *el Gavatx, a*; *la Generala*; *la Gepsera* (venien alpegs); *Gifri* (s'ho va treure ell); *Ginera, el Gordo Risetes*; *la Gorda*; *la Gorrera*; *Gorreta* (de menut sempre en duia); *Gorrión* (és petit i calb com un ocell); *la Gozilera* (son pare era algutzil); *la Graua* (son pare: Pep de Grau); *el Grill*; *la Guapa* (perquè deia que a Benigànim no hi havia dones guapes i al seu poble, Bèlgida, sí); *del Guardaiulla*; *Guatxo, a* (provenen de Conca); *el Guerra* (tenia un bar dit així); *de la Guarrera* (vivia a ca la Guarnera); *Guitarra*.

De l'Hereu; *l'Hortolà* (el seu avi ho era de les monges); *de l'Hostal* (els pares en tenien un); *Huitanta* (son pare venia cotxes d'ocasió i deia que tots corrien almenys a 80 km./h.).

Dr. Infierno (perquè cura de gràcia); *d'Ireneta* (nom de sa mare).

Jackson i *la Jacksoneta* (pèl rull com Michel Jackson, el cantant); *la del Jefe*; *Jínia* (nom de sa mare); *de Jioc* (perquè es reia així); *Johny Fortuna*; *Jònc* (perquè és molt greixut); *Juano*.

El Legionàrio; *la Lereta* (vivien en casa un retor dit Lereta); *la Letxera* (ven llet); *Ligero* (per la paciència que té quan camina i també perquè en una pel·lícula antiga eixia un actor dit Miguel Ligero, paregut a ell); *de Lina*; *Litri* (li semblava a un torero dit així); *el Loquet*; *Llaganya*; *Llana*; *el Llandero* (son pare apanyava llandes); *Llanterner, a*; *Llàrio* (és cognom); *Llemba*; *la Llissera*; *la Lloreta* (de cognom Lloret); *la Llosera* (prové de la Llosa de Ranes); *Llumera, o* (son pare apanyava llums), *el de la Llum* (era capataç de la Hidroelèctrica del poble).

La Maca (té antecedents catalans); *Macarra* (per l'apariència); *Maceta*; *el Maco*; *la Madama*; *Maguí* (com un jugador de bàsquet); *la Malenossa*; *de Màlio, a*; *Mallol, a*; *el Manco*; *Mançana, o*; *Mandonguilla*; *la Manola* (nom de l'avi: Manolo); *el Manto, a*; *la Manya, o* (a son pare li faltava un ull); *Manyano, a* (son pare arreglava perols); *el Maquet* (d'antecedents catalans); *casa Marc* (cognom familiar); *la Marcel-la* (nom de sa tia); *Margarita* (nom de l'àvia); *la del Marquès* (vivia a cal Marquès del poble); *la Marranta*; *Marroquí* (perquè sempre va carregat de joies); *la Martina* (son pare es deia Martí de nom); *de Martines*; *Marxena* (com un cantant espanyol); *Marxiranta* (de cognom Marxirant); *Masero, a*; *Mascarell*; *Massamolla* (perquè estava molt gros); *la del Mataero* (viu allí); *Mataix, a* (de cognom Mataix); *la Medina* (cognom de son pare); *la Melera, o* (tenien bucs d'abelles); *Melxor, a* (nom de l'avi); *Mellat*; *el Mensajero* (nom d'un tren; aquest era un home de la Renfe); *Mentirola* (de menut deia moltes mentides); *Menyenyé* (perquè parlava malament); *el Marescal* (els avis eren ferradors d'animals); *Mesquita* (va fer la mili a Còrdova i deia que havia vist la Mesquita); *el Mestra* (el seu besavi ho era); *Metaido*; *la Micoma*; *Milhombres*; *la del Milló* (deia als fills que en tenia més d'un); *Millonàrio* (de jove sempre anava molt mudat); *el Mini* (perquè és molt petit); *la Minyona*; *Moc* (perquè sempre va molt desastrada); *la Modelo*; *la Modesta* (pel nom de l'home: Modesto); *la Modista*; *el Moliner* (sempre ha viscut en un molí); *Mongero, a*; *la Monín* (perquè era molt tonteta); *la Monya*; *la Montanera*; *Monçó* (és cognom); *Monçona* (de cognom Monzó); *Moquello*; *les Moràvies*; *la Morena* (ho és de pell); *Moreno* (és cognom); *el Morquero* (era esquilador d'haques); *Morros de Xulla*; *el Mo-*

rrut, -da; la Muda (vénen de família de muts); *el Municipal, -et; la murciana, o; de Murillo* (ve del cognom); *el Mut* (perquè no callava mai).

De Nacimiento (nom de sa mare); *la Nana, o; el Nap; Naranjito* (perquè és molt greixut); *la Nassuda; el Negroito; Nino; la Nobla*.

La de l'Obra (perquè en sa casa feien cànters, plats, etc.); *d'Olària; l'Olivero* (fa olives); *l'Olívia* (li sembla a la dona de Popeye); *l'Oncero; l'Ordenari; l'Orellut*.

La Pablaneta (venien pa blanc pel carrer); *Paca* (pel nom de sa mare); *Pagna; la del Palaciet; el Pallàs, -a; de Pallola; de Panac; la Pantana; de Pantorrilla; la Panxeta; el Papà; Papanata; de Paremosca; París; Parra; de la Parrala* (tenia un bar dit així); *el Parralero* (també pel bar); *Parrancano; Pastorel'lo; donya Pata* (per l'aspecte físic); *la Patarra; la Patora; els Patos* (unes quantes germanes totes elles molt xaparres); *del Patronato* (hi vivia); *Pau, a; la Paula* (pel nom de l'àvia); *Paulino* (pel nom de son pare); *Patxela; Patxi* (diminutiu basc de Pasqual); *el Peixcater* (ho era la seua àvia); *les Pelaes* (son pare estava pelat); *el Pelat* (ho era); *Peluca; el Peó* (era peó caminer de la carretera); *la Pepina* (nom de son pare: Pepín); *la Pera* (a son pare li deien Tomàs de Pere) *Peret; la Perfecta* (nom de l'avi: Perfecto); *Perla* (perquè tenia quelcom adossat a l'orella); *Perlita; Pernil del Bo* (deia que ell sempre en menjava quan tots patien fam); *la Perola, el Perol; Parron, -a; els Petroleros* (perquè venien petroli); *el Pibe* (com a Kempes, el jugador de futbol); *Picaeta; Pifànio; Pigota* (perquè li van quedar senyals de la malaltia); *el Pilarico; de la Pina; Pinçana; el Pintoret* (és pintor); *Pipa; Pipeta; Piquero; el Pireo* (tenia molta passió a un torero dit així); *la Pitxon; el tio Pixangues; de la Placeta* (viu allí); *la Planxaora, -or* (sa mare planxava en casa d'uns senyorets); *Planxes; la Planxera* (son avi tocava les planxes); *el Plater* (ven plata i or); *la dels Plats* (tenen una ferreteria on en venen); *la Poblana* (és de la Pobra del Duc); *Polero* (en feia en estiu); *la Poletana; Poli; Poligonos; la Polònia* (de nom Apol·lònia); *el Poll, -a; el Pollastret; Pona* (perquè jugava tan bé com un jugador de la seua època anomenat Pona); *de Porró o Porronet; Possissa; de les Primes; Puça; Punxa* (vivien a l'hort de Punxa); *de Pureta* (nom de sa mare); *Purrida, Purrit; Putxitxi*.

De Quaresma; del Quartel; el Quatretondero (perquè és de Quatretonda); *la Quica; Quitet, -a* (nom del pare: Francisco); *els Quitos*.

Rabassa (aquesta família feia arrels seques dels coscolls per a vendre-les); *la Rafela; de Raneta; el Ràpid; el Ratat, -à; Raton* (perquè és molt petit); *la Redona; els Redons; la Remediana* (pel nom de sa mare: Remedios); *Ribes* (és cognom); *el Rito, -a; el Robero, -a; de Roc; Roqueta; la Rogeta; la Roja* (té el pèl roig); *el Roig; Rosaura; de Rosblanquet* (ve d'arròs blanquet); *de Rosetes; Rosparat* (son pare sempre deia que volia menjar-se l'arròs parat); *la Rosquillera* (sa mare venia rosquilles pel carrer); *del Rull; la Rulla; la Rulleta* (té el pèl molt rull).

El Sabater, -a (l'avi era sabater); *Sabonera; el Saborós, -à; la Salamera* (perquè és de Salem); *Salem; Sal-i-sucre* (en temps de guerra va mesclar sal i sucre en sacs per a vendre-ho); *el tio Samorano* (prové de Zamora); *la Santa; Sardina; el Sardinero, -a; Sarita* (nom de sa mare: Sara); *el Sastre* (son pare ho era); *el Sàbionap* (volia ser molt sabut); *Segui; la Seguina* (de cognom Seguí); *la de Sempere; el Senyoret* (pel barret que sempre duu); *el Serenet* (son pare era sereno); *la Serrana* (de cognom Serrano); *Siete Fechas* (nom d'un diari amb fama de mentider); *els Sifoneros* (tenen una fàbrica de fer sifons); *la Silvèria; Sin Família* (perquè tenien molts fills); *el Soi; el Sord de Pipa* (perquè era sord i a més sempre duia una pipa); *la Sorda* (ho era sa mare); *el tio Sos; el Soset* (fill del tio Sos); *la Sucreta* (tenia una pastisseria a Canals); *el Surdo*.

La Tadea, -o; la Tarragona (és cognom); Tarran, -na; Tarrat; Tataueta; Tatxa; el Taxiste; el dels Teléfonos (en sa casa tenien una centraleta); Telefunken; Tendeta; la Terònia; del Teular; la Teulera (tenia un teular); Texas (duia un barret tipus texà); el Tito, -a; la Tolona (de cognom Tolon); la Tona; les Toniques (nom del pare Tonico); la Torera; el Torresso; el Tort (perquè li faltava un ull); Tòver; Totxín (perquè parla malament); Traca; la Tramussera; de Tremedal (nom de l'avi, Tremedal); Toriano (perquè era tan lleig com un actor de cinema dit així); Tremuntana; la Triera; la Tudeleta (de cognom Tudela); els Trobats, Trobo, Trobet; Turú (personatge televisiu d'orelles molt grans); la Torrellana (de l'heretat «ca Torrella»).

Ullera (família amb ulleres de cul de got); Ullots (té els ulls molt grans i redons); Urraca (és mot morena de pell i pèl).

Vaca; el Vaiano (de cognom Vayà); Valvellòs (és cognom); València; Vanyona (de cognom Vañó); els Velos; la Veueta; Vileta; la Vileua (el cognom de sa mare és Vileu); el Vinagrero (venien vinagre); Vint-arroves (deia que una bresquillera seua li havia fet vint arroves i un basquet); la Violanta (nom de l'àvia); Viruta (és fuster); la Vitoriana; Vitxí (prové de Vichy).

Xaina; Xaparra; el Xapero, -a; la Xara; la Xarana, -o; Xarraqueta (perquè xerra molt); el Xato (perquè té el nas xafat); el Xaval; Xema (hipocòrístic de José Manuel); Xerrín; la Xerrina; el Xillon (perquè no callava mai); la Xima; la Xirimiqui (perquè té molt poc trellat); Xolo (hipocòrístic de Manolo); Xoricera; la de Xorro; Xorret, -a (pronunciaven «xorra» en compte de «xorla», joc); Xula, -o; Xurrero.